Чурапчыга күн тахсар !

САНҺА ОЛОХ

Чурапчы үлүһүн хаһыата

ХАҺЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

12+

2014 сыл Атырдьах ыйын 16 күнэ субуота № 118 (10937)

Сонуннар

"СИТИҺИИ ТҮҺҮЛГЭТЭ" ТҮМҮКТЭННЭ

Бастыҥ лингвист, учуонай Семен Андреевич Новгородов аатын сүгэр Чурапчы улууһун биир саамай улахан коллективтаах оскуолатыгар үлэлии-хамсыы сылдьар эдэр учууталлар көҥүлэөхиннэриилэр республикаҕа аан маннайгыттан Чурапчы улууһугар сайыннты педагогическай десант үлэлээтэ.

«Ситиһии түһүлгэтэ» бырайыак сыала-соруга: иитэлэрин санаа баһылаан эрэр учууталларга туох бэйэлэрин кыахтарын көрдөрөллөрүгэр, сайыннаралларыгар комөҥү уонна ойоҕулу тэрийии, ыччаты тыа сиригэр тардар биир көҥүлүстээх өрүү олохтоһун, сылдьаҕы үөрэх дьыалыгар сайыннты уопуска кэмин холбуу туран иитии-үөрэтии үлэтин ситимнээхтик ыытыы. Педагогическай десант кыттыылаахтара: учууталлар Н.А. Семенова, Д.Д. Беляева, Т.В Петрова, М.Н. Филиппова, О.А. Шестакова, Д.Д. Мордовской, М.Н. Яковлева, үөрэх чаһыгар дириэктэри солбуйааччы Нь. К. Иванова, социальнай педагог Н.Н. Старостина, организатор А.Д. Кожурова, улуус учууталларын союһун председателэ, улуустааҕы гимназиятан В.Н. Семенов, Чурапчы улууһун ыччаты кыпары үлэлиир психологическай киин салайааччыта Л.И. Дорогунова, психолог Д.А. Рожина сайыннты сыныйыаннарын ойо туһугар бииргэ үлэлээн атаарыылар. Педдесант улуус дьаһалларыгар кыттыыны ыытта, ойо сайыннты лаҕырдарын кэрийэн араас дьаһаллары ыытта. Манна барыгыгар сүрүн ойоҕулу Алексей Николаевич Филиппов салайааччылаах Чурапчы улууһун ыччат политикатыгар отдела онгордо.

Эдэр учууталлар педдесаннара быйыл С.А. Новгородов аатынан Чурапчы орто оскуолатын «Үүнүү» үлэ уонна сынньалаҥ лаҕырыгар, С.К. Макаров аатынан улуустааҕы гимназия «РМИД-Наука» сайыннты үөрэх лаҕырыгар, улууска маннайгыттан арыллан үлэлээбит сервиснэй этэрээт үлэһит оҕолоругар анаан кылгас кэм иҥиэр көхтоохтук, дьаныардаахтык үлэлээтэ. Онту таһынан былаан быһыытынан Мылааҕаайыга баар «Кустук», «Дабаан» лаҕырдарга үлэ күргүөмнээхтик барыахтаҕын быйыллы ардахтаах дьыл, суол-иис тириэрдибэтэр хомолтолоох.

Бэс ыйын 24 күнүгэр Чурапчыга А.И. Федотов аатынан спорткомплекска улуус ыччатыгар, үөрэнээччилэригэр анаан маннайгы педдесант кубога мини-футболга оонньоммута. Ардахтаах да күн буоллар барыта 5 хамаанда бэлэмнэнэн, тэринэн кэлбиттэн ыытаччылар сүргэбит көтөҕүллүбүтэ. Бастыҥ спортивнай бэлэмнээх ЧРОСИО сүүмэрдэммит хамаандата кубок хаһаайыныттан буолбуттара. Иккис миэстэҕэ Чурапчыттан төрүттээх Дьокуускай куорат устудьуон доҕотторун хамаандата уонна үһүс бириистээх миэстэҕэ Чурапчыбыт чулуу ыччата таҕыстылар. Футболга үлэһит ыччаты, устудьуоннары кытта тэннэ оскуола уолаттарын хамаандалара киирсэннэр олус сэргэх уонна кэтээх, эйэлээх оонньууну көрдөрбүттэрэ көрөөччүлэр биһирэбиллэрин ылыан ылла. Бу күрэхтэһии тэрээһиннэхтик барарыгар көрдөһүүбүтүн тута ылыыннар сүрдээбин комсомоспут Дьулустан Васильевич Егоров салайаччылаах МФСК бары үлэһиттэригэр, тренердэригэр махталбытын тиэрдэбит. Чел олох ситиһии төрдө буоларын саарбахтаабатыбыт.

Быйылгы бырайыактыт республика үрдүнэн аан маннайгыттан ыытыллыбыт буолан үгүс биһирэбили ылла. Ол курдук, үгэс буолбут үөрэҕирии салаатыгар сылдьата ыытыллар сайыннты педагогическай дьаарбанкаҕа быйыл Уус-Алдан Суоттуутар баран ситиһиилэхтик кыттан кэллибит. Онту таһынан республикабыт инники кэскилин саҕар ыччат дьоҥҥо аналлаах «СахаСелигер» сана көрүүлээх бырайыактары ырытыһыыга эмиэ ситиһиилэхтик кыттан кэллэ. "СахаСелигер" быйыл үһүс тогулун үрдүк таһымнаа ыытылынна. Маннаа Сахалинтан, Курильскай островтан уонна республика бары муниҥуттан 400-чэ ыччат Орто дойду сиригэр-уотуттар 5 күннээх ыччат форумуттар мунна. Барыта сэттэ хайыһаннан арааран үөрөҕи-сынньаланы тэҥнэ тутан бириэмэ олус түргэнник ааста. Санаалардыын атастастыбыт, билиибитин-көрүүбүтүн хаҥатыбыт, бэйэ-бэйэбитин кытта доҕордуу сыһыаны олохтоотубут. Лекциялары Ставропольскай университет профессора Виктор Васильевич Степаненко салайаччылаах бүтүн Россияҕа биллэр лекторлар аахтылар. Эдэр ыччат саҕалыыр бырайыактарын табыгастаахтык уонна кэскиллээхтик оноспуттар анаан республика өттүгэн улахан комолоох форум ааста. Онту таһынан элбэх культуурунай дьаһал ыытылынна, билсиһии кэпсээлэрэ тэриллиннилэр. Форумҥа Егор Афанасьевич Борисов, Айсен Сергеевич Николаев, Афанасий Семенович Владимиров уонна да атын министирдэр, салайаччылар кыттыыны ылбыттара элбэҕи этэр.

Анал үөрэхтээх психолог, соц-педагогтар көмөлөрүнэн, педдесаммыт бары ыытыллыбыт дьаһалларын, хас биирдии кыттыылааҕын, эдэр учууталы, иитиллээччини сыаналаан көрбүтүгүт. Сүрдээх

тахсыылаах уонна инникигэ туһалаах буолар диэн санааҕа кэлэммит сана ылсыбыт бырайыактыгын инникигин эбии кэҥэтэн иҥэргэ быһаарынныбыт. Үтүө санаатан тахсыбыт бырайыак тула мустубут ыччат, Чурапчыбыт кэскилэ, кырдьык да; сомоҕолоһон, түмүүлээхтик үлэлээн, үгүө түмүктэрдээх буолбутуттан долгуйабыт, үөрэбит.

Эдэр эрчимнээх киһи оруу элбэх ыра санаалардаах, үгүһү айыан-тутуон, торообут сирин, республикатын сарсыҥнаһыгын салайсыан баҕата улахан. Ойо-санаата сыныырхайбыт кэмигэр, бэйэтин кыаҕын билиҥэн, үлэттэн толлубакка дьаныардаахтык ылсар ыччакка быыстаас илиитин уҥары уунара, сайдыыга табыгастаах усулуобуйаны тэрийэн күүс-тирох буолара махталлаах. Оттон биһиги, бүгүнгү сайдам ыччат, тыа сирин олоҕо туһугар үлэлиргэ мэлдьи бэлэммит!

Түгэнинэн туһанан, улууспут үөрэҕириитин салаатыгар Тамара Васильевна Павловаҕа, оскуолабыт директорыгар Надежда Васильевна Уароваҕа эдэр учууталлар идеяларын ойуурдуут иһин барҕа махталбытын тиэрдэбит! Үөрэнээччилэрбитин, кинилэр тороппуттэрин, биир идеялаахтарбытын барыларын сана үөрэх дьыла чугаһаабытынан истиннник эҥэрдэлиибит! Санаатан сананы тобулан, биир дьиэ кэргэн курдук сыһыаннаһан, үгүһү ситиһиэҕит, бииргэ буолуоҕун!

С.А.Новгородов аатынан Чурапчы орто оскуолатын эдэр учууталларын түмсүүтэ.

Скоро выборы

САХАМИН АФАНАСЬЕВ: "ЕДИНАЯ РОССИЯ" ЗА ЧЕСТНЫЕ ВЫБОРЫ

Уважаемые жители Якутии! До дня народного волеизъявления остается чуть более месяца. «Единая Россия» призывает участников предвыборной гонки вести кампанию честно и отказаться от использования грязных технологий.

При сдаче документов в ЦИК Егор Борисов однозначно высказался за честные выборы. «Надо работать методом убеждения, доказательств и личного примера», — заявил Егор Афанасьевич. Мы всецело поддерживаем этот призыв. Он полностью соответствует принципам демократии и свободы выбора, которые записаны в уставе «Единой России». Мы готовы привлечь общественность, наблюдателей — сделать все возможное, чтобы обеспечить честное голосование 14 сентября.

Егор Борисов — единственный из всех кандидатов — прошел предельно демократичную процедуру предварительного голосования, в которой приняли участие более шести тысяч выборщиков, это более 10% от числа всех зарегистрированных избирателей в регионе. Сейчас Егор Борисов предоставил в избирательную комиссию подписи муниципальных глав и депутатов в поддержку своего выдвижения кандидатом на выборах главы региона.

Нас спрашивают, почему часть депутатов-единороссов поддержала при прохождении фильтра представителей других партий? Мы — демократическая партия. Мы выступаем за то, чтобы в выборах главы республики участвовало как можно больше кандидатов.

Вопросы прохождения «муниципального фильтра» активно освещаются в федеральной прессе, в частности, газета «Коммерсантъ» отмечает, что «секретарь президиума генсовета «Единой России» Сергей Неверов заявил, что партия готова поделиться подписями муниципальных депутатов с кандидатами в губернаторы от оппозиции».

Поэтому депутаты действовали в соответствии со своими убеждениями и уставом «Единой России». Мы благодарны им за голоса, которые отданы в поддержку представителей всех партий. Пусть избиратели сравнят кандидатов, их программы, и сделают 14 сентября честный и правильный выбор. Последнее слово за вами, земляки!

Сахамин Афанасьев, руководитель Якутского Регионального исполкома Партии «Единая Россия"

ОБЩЕСТВЕННЫЕ ОРГАНИЗАЦИИ ЗА ЧЕСТНЫЕ ВЫБОРЫ

Уважаемые избиратели, активисты и руководители политических партий и общественных движений Якутии!

14 сентября в республике Саха (Якутия) состоятся первые за 12 лет выборы Главы нашего региона. Мы обращаемся к вам с просьбой поддержать честные выборы. К этому призвал Егор Борисов при сдаче документов в ЦИК. «Надо работать методом убеждения, доказательств и личного примера», — заявил Егор Афанасьевич. Мы поддерживаем это заявление.

Мы выступаем за высокую ответственность и принципиальность всех участников предстоящих выборов. Считаем крайне важным не допускать нарушений и фальсификаций, препятствовать любым действиям, которые могут поставить под сомнение легитимность, законность выборов.

Будущее Якутии во многом зависит от выборов 14 сентября. Поэтому Мы призываем всех граждан, общественные и политические организации поддержать честные выборы в Якутии.

Общественная организация ветеранов (пенсионеров) войны, труда, вооруженных сил и правоохранительных органов республики Саха (Якутия), Союз женских организаций Республики Саха (Якутия), Якутское республиканское региональное отделение российского общественного благотворительного фонда ветеранов войны, труда и вооруженных сил.

Быыбар - 2014

САХА РЕСПУБЛИКАТЫН ИЛ ДАРХАНЫН ДУОҺУНАҺЫГАР КАНДИДАТ ЭРНСТ БЕРЕЗКИН

1970 с. - Нам улууһун II Хомустаах5ар төрөөбүтэ.
1988 с. – Хамаҕатта орто оскуолатын үрүҥ көмүс мэтээлинэн бүтэрбитэ.
1988-1993 сс. - Ленинградтааҕы финансовай-экономическай институкка "экономическай уонна социальнай быһаччаах" диэн идэни баһылаабыта.
1993-1995 сс. - СР Правительствотын иһинэн государственнай бас билии управлениетын Фондатын үлэһитэ.
1995-1998 сс. - "Якутгазпром" генеральнай дириэктэрин солбуйаччыта.
1998-2000 сс. - СР үбүн министирин солбуйаччыта.
2000-2002 сс. – СР правительствотын председателин солбуйаччыта.
2002-2004 сс. – СР үбүн министирэ.
2005-2007 сс. – АЛРОСА I вице-президенэ.
2005-2008, 2008-2013 сс. – Ил Түмэн депутата.
2009 сыллан – "Росавтодор" федеральнай тэриллэ "Бүлүү суола" управлениетын салайаччыытын солбуйаччыта.

БААРЫ АҺАҒАСТЫК БИЛИНЭР КЭМ КЭЛЛЭ!

2014 с. балаҕан ыйын 14 күнүгэр – хаһыатын 12 сылга аан бастаан – Сахабыт сирин Ил Дарханын БЭЙЭБИТ ТАЛАБЫТ. Кимиэ талабыгыттан төрөөбүт дойдубут иннинэ суола хайдах хайысханын барыта быһаарыллар.

Сахабыт сирин салайаччыларын сүгэһэрин сүгэр түһүүлэр Эрнст Березкин быыбар сокуоҥа ирдиир "муниципальнай сиргэлэн" бастакынан эрдэлэхтик аһаан, биллиэн нэһилиэктэрин кытта тэҥинэн быстакка көрсүһэн бэйэлэн көрүүлэрин, былаанарын кэпсии, дьон санаатын иҥэ сылыктыр.

- Эрнст Борисович, эн Ил Дархан быыбырыгар кыттарга туох санаатын быһаарыннын?

- Ил Түмэн депутатынан үлэлии сылдьан республика бырабыыталыстыбата ыытар үлэтин, ордук государство бюджетын баскайдыырын, көмүүнэ суох бюджеты ыытарын аһаҕастык сэмэлиир этим. Ол түмүгэр миигин талбыкэрэ костубэт, арааһынньа санаабыт оҥорбуттара. Биллиин миигиттэн ыйыталлар – бүгэйик уон сыл устата хаана сырыгыт? Мин үгэстэбитим, бэйэм эпиэтэрбин кэлиэрэ сатабыттым. Промышленнай тэриллэри приватизациялаабыны уураммын, бурдуйахтары хомуйбуккай эпиэтиннэккэ тарбарта моҥуйбутум эрээри, онтум Ил Түмэн иһиттэн тахсыбатаҕа. Ол иһин мин системэни кыайбат буоллахпына, ол системэни салайахтын уонна үчүгэй өттүгэр хайдыһыннарыахтыт диэн санаа кэлбитим.

- Эн дьону-сэргэни кытта көрсүһүүлэргэр ордук туох бэлиэтиниллиэй?

- Дьон дойдубут диэнтээх баҕаһыаннытын биибэтэ соторор уонна дохуоттар. Республика иэҥэ 26 мөҥүс солкуобай буолбутун, бюджет 14 мөҥүс дефициттээх ыытылыбытын иҥэн сойуйаллар. Үоскээбит кыһалҕаны быһаарыыны күн бүгүн сарсыабыахха, аны иккі сылынан Россия Саха сирин банкротуттан биллэрэр, тастан салайыыны ыытэрэн сор. Оччоҕуна биллиэн баар социальнай бырайыактарбытын, чэпчэтиилэрбитин кордорбутүнэн сарбыйтарабыт.

Сүрүн промышленнай хампаанньаларбыт барыта ипыыланан бүппүтэрин, нолуокпан дохуот суоҕун, республикабыт кур иэскэ олорорун дьон билбэт. Холобура, заастыт сылга «Якутпемент» хампаанньа 400 мөҥ солкуобайга ипыыламмыта. Оттон бөҕөр хотону тутуута 170-200 мөҥ солкуобай ороскуотуттар. Ол аҥа, тэҥнэн көрдөхпө, сылгай цемент собуотуттан туган хаалбыппыт 2 хотон эрэ. Наар үгэс ордук үүнүүгүн эрэ туһугар иҥэ-биҥэ олорор дьон итиннык сыыпараларран соҥнуйаллар. Бэйиэн кэтэр кэтэхтэр аҥаан баайы-дуолу эйбэтэн биэриэхпитиилэрэр, үтүмэннээх иэйи хаалларан эрэрбитин аһаҕастык билиэр кэм кэлтэ.

Хаһыаты арыый, талбыкэри холбоо – барыта кэрэ. Оттон тыаҕа дьиҥ сохох хайдыһын бөрөо биирдэт. Аҕыан улуустар Чурапчыта бөдөх баһаҕынна саамай ордук дойдолэр да, эйиэхэ икки сыл анараа оттуттар эрэлиэрэллэбит гаас күн бүтүн сыта да суох. Ыччаттыт тыаттан куоттар, суоҕу ахсаана эчирийэр.

- Таспан туора тэриллэ бөҕө Сахабыт сирин баайын-дуолун баһылыы кэлтэ...

- Сиргэн хостоохор баайы туһаначчылар, чуоҕаин улуустарга, социальнай-экономическай сайдыны олуга буолуох тустаахтар. XVII үйэ саҕаттан Саха сиригэр баайбыт иҥин кэлэллэр. Промышленность айыыҥабытын саҥарыллар, сохотуттун-дьиэхэтиҥэн уларыллар. Ол иһин биһиги ирдиир бырааппаахпыт бастан социальнай өнөҥү оҥорут, онтон дьэ хаһыат, хостоох, байын-тайын. Биллиэн буоллаҕына "байыахпыт, онтон комойуоктут" диэн нолуокка кэтэлгин кордүүлэр, ону биһиэхтэрэ "чэ, эх" диэллэр.

- Тыа хаһаайыстыбатын сайдыытыгар туох кыһалгалаахын уонна инникитин хайдах дьаһанныахтыный?

- 2002 с. минигиттэ үлэлии сылдьан үүтү субсидиялаабын систиэмэтин олохтоох кинэрбитим. Ол эрээри кэлиэхтэ сылларга итти субсидияны кэмигэр индексациялаабыттар. Онон суоҕуну эмиэ үөскэтэ, ыам ыччатта. Мин Ил Дархан буоллахпына, 2015 сылга үүт субсидиятын 45 солк. пирэдиэм диэн мөкпөлөлөбүн.

Государство уорганнара тыа хаһаайыстыбатын суппу үбүлүүрэн тэйэр тэйэн, биллиэн харчы тыа хаһаайыстыбатын министиэристибэлэн бас биллиилэргэ бөҕөр тэриллэргэ нөкүө аһар. МТС-тары тэрийиэ, үүтэхх боруода омук ыаахтарын ипыыланан аҕалыы, хотон тутуута уодаа үүтэ түмүктэрэ костубат, таах государство харчыгын ыскайдыаҕын. Ону таҥынан республика субсубу – арыт сыл ортото – көмө үбүлүөйүн бырааппытын, кэмэйдэн уларыта сылдьар.

Дьиҥэ, тыа хаһаайыстыбата ипын хаптык да салаатаҕар ер сылдьах, биир сүрүннэх ойобулу эрдэҕэ. "Бүгүн маннык, сарсын итиннык" диэн сатаммат. Үбүлөһүн улахан аҥаара дьонтон уу харчынан ыыйыллаҕах. Онтону эбэтэр тутууну сахаастаччыларынан миноситыкова бас бириэр тэриллэргэ чуулуобуннуктара буолбакка, фермердар, крестьянскай, коллективнай хаһаайыстыбалар буолуохтахтар. Уонна үүнэ бөҕүрүөхү бэйэни салайыыны таҥнымтар быһаарар кыаҕы биэриэхэ тиэдэ. Тыа дьоно – Сахабыт сирин пиэрэ буолар.

- Эйигин дьон "эдэриттэн тойон буолан, дьиҥ олоҕу билбэт, тыаҕа сыстыбатах, хара үлэҕэ мөкпөлөбөтөх" дэйэллэр...

- Мин тыа оҕотобун! Нам II Хомустаах5ар төрөөбүтүм, Хамаҕаттаҕа улаатыбыт, иҥэм билиэн да онно олорор. Аҕам 1985 с. Саха сиригэр тыа хаһаайыстыбатын коскраливын тэрийбитэ, республика фермердэриттэн бөҕөр бастакылара уонна бастыгыттара. Ыйах сүөһү, сылгы иитэрбит, хаптыыста, хортуоска олорордорбут. Ол саха 30 сүөһүлү, 36 бизнэс бэйэбит эрэ – иҥэтэх аҥам уонна убайдаах баттым буолан көрөрбүт. Эт ыыгыбытынан хотоноорбутун тутубуттут, мастаан-оттоон уларыппыппыт. 50 туонна ону бөлөмнөнөрбит.

Илиитэн эрийэр сэлиэрдэлэрэллэр этибит, онон сүгэйдиирбит. Сайын хаптыыста буолаттыгар убайбыаҥ уу кутарбыт. Күҥүн аны хортуоска хостуубут, ону батарабыт.

- Ол сылдьан үөрэхтэнэн тэҥнэҥ тушуккут...

- Оҕолор үчүн оскуоланы мөкпөлөөх бүтэрбиппит. Наар олимпиадаларга, күрэхтэһиилэргэ кыттар этибит, республика таһымыгар сиҥнэлэрдэхпит. Тереттүүтэрбитигэр махтанньах эрэ туттахпыт – оҕо эрдэхпитэн кумааҥнан былаанналарга үөрэнэллэр эбит. Ону лаҕаны – таҕайан-мөлүйдэн буолбакка, бэйэлэрин хаалбуталарынан. Аҕам наар "саха сатыыбыта суох" диэччи. Сарсыарытаан үүммүт күммүт туох сиҥнэлээх буолуохтааҕын билэр этибит.

- Үрдүк солоҕо сылдьыбыгыт эрээри, үп министиэриттэн уруы, наар солбуйаччы эбиккин. "Якутгазпром", "АЛРОСА", "Бүлүү суола" дириэктэрдэрин, бырабыыталыстыба бөрөссэдэтэлин солбуйаччы. Тус эпиэтиннэс, быһаарыныыны ылыныы оттуттан кэрдиэх, республика бастакы сиргэйэ буоларга итии сөп дуо?

- "Бастакы сиргэйинэн" төрөөбүппүт. Уйун суолу бараллар. Солбуйаччы бэйэтэ бас билэр эйгэлээх, оннор эпиэтиннир. Ону таҥыхан, "мин" да "мин" диэбэккэ, хамаанда үлэлии үөрүйэх. Уонут, биллиэн, сатабыт оттуттан мин арааҥ саҥаа үлэлээн кэлиэм: тыа хаһаайыстыбата, гаас, үп-харчы тыарыыта, суол, порут талбыт лепутата - итии эйбэх. Оттон мыыдьыр, мууларас оттуттан ылахха, сороҕор кыриҥаҥым эрэ мууларгай күрдүк короллор. Дьиҥэ, кыриҥаҥыт "мин кэмим заста" диэн биилэрэ – эмиэ мууларгайын баҕалаа.

Мин биилэрин сиэмэ бөҕө – порут ойобулаа баарын билэбин. Тиэтэллиах Сахабыт сиро чэчирии сайдан кэлэр көтөөхтэрэ сарсыныгыта сарыллах, кэлэр кэскилэрэ буоларын туһугар бары күүстүн уруом диэн эрдиэхтэрэ!

Кандидат Эрнст Березкин саайтыгар киир zi-berezkina.ru

(Опубликовано на основе бесплатного предвыборного печатного агитационного материала кандидата в депутаты Главы Республики Саха (Якутия) Э.Н. Березкина).

Ааҕааччы санаата

КЫРАТЫК КЫБЫСТА УОННА ҮӨРЭ САНААТЫМ. ТУОХТАН?

Соторуттаҕына улуус дьаһалтатын актовай саалатыгар СӨ президенин иһинэн үлэлиир Тыл Сэбиэтин эпиэстиитиир сэкиргэтэрэ М.Н. Иванова саха тылын сайдыытын туһунан ыыппыт кэпсэппитигэр сырыттым. Бу сырыыга ол кэпсэппит туһунан буолбакка, онно туохтан кыбыста уонна үөрэ санаабытым туһунан суруйуум.

Көрсүһүү күнүс 3 чааска болдьоммут этэ. Мин «Саха олох» редакциятыттан сылдьан сарсыныгы күннэ тахсыахтаах ыстатыйабын бэлэбиэркэлээн, 4 мүнүүтэ хойутаан киирдим. Фойеҕа эстин дьон суохтар, уу-чуумпу курдук. Муоларҕаатым. Оттон, арай, саала аанын аспытым... уйун синнигэстик тоҥуччу тирилгэйбит улахан остуол тула кими бөрө кэчигирэн олороллор. Арааһа, 40-са киһи баар быһыылаах. Улуус баһылыгын социальнай боппуруостара солбуйаччы О.Ф.Петрова кириэс тылын этэн бүтэрэн эрэр эбит. Кырдьык, хойуутаабыппыттан кыбыста санаатым. Миигин кэпсиибитэн эбии ким лаҕаны киирбэтэ. Уйун остуол түгэҕэр биир миэстэ баарыгар кыбыллан олордум, санаабын эттим, ыйыталастым.

Оттон туохтан үөрэ санаатым?

Көрсүһүү, мүнүүтэ хойутааһына суох бириэмэтигэр саҕаламмыыттан. Уолсайынан, сана баһылык А.Т.Ноговицын үлэҕэ киириэҕэстэн туох баар мунньахтар, көрсүһүүлэр, дьаһаллар хойутааһына суох кэриэтэ саҕаланар буолбуттара киһини үөрдэр. Холобур, нэдиэлэ бастакы күнүн дайы сарсыарда 11 чаастан улуус баһылыгын пиэрскалара олус дьыалабыйдык, кырдьаҕы лаҕаны хойутааһына суох ыытыллар буоллулар. Дьон оннукка үөрэннэ, хойутааччы суоҕун тэҥэ. Оттон, кырдьаҕы туту кистэнилиэй, урукку оттуттан кыра лаҕаны мунньахтар 10-15 мүнүүтэ кэнниттэн саҕаланналлара омнуо буолбат этэ. Оттон улахан тэрээһиннэр сылгай чаас, ордук лаҕаны кэтэһиннэрэллэрэ тахсар бөҕө этэ. Аны туран дьон сиҥ мустубуттарын кэннэ салайааччылар, ордук улахан оттулэрэ кэтэн биэрбэккэ кэтэтэллэрэ эмиэ баара. Оттон улахан уруулар, үбүлүөйдэр 2-3 чаас хойутаан саҕаналлара букатын үтэскэ кубулуйбут курдуга. Олор билиэн лаҕаны ситэ коммоттор.

Итиннэ барыта уопсай культуурабыт намыһаҕын, дьон уонна бэйэ бириэмэтин харыстаабат, ыытааччылар буолуу костүүлэриэн буоллаллар.

Бу боппуруоска мин сиҥ эйбэхтэ суруйдум, туруорустум. Холобур хас лаҕаны сылдьаҕыта улууһум хаһыатыгар «Нэйиҥэн, сылдьатыйан, куруук хойутаан саҕалаан», кэлин «Сылдьатыйыы намыраабат» диэн ыстатыйалары таһаарбытым. Атын лаҕаны суруйууларбар таарыйалыыр этим. Быйыл саас 75 сааспын туолар үбүлүөйүм оруобуна болдьообут бириэмэбэр 12 чаас 57 мүнүүтэҕэ саҕаламмыта диэн эмиэ суруйан турабын. Быйыл биирдэ улуус бастыг дьоннорун «Үйэтитии хамыыһыйатыгар» санаабын этэн баран түмүгэр: - Бөҕөхсэй кэпсэппит буолла лаҕаны улуус баһылыга 17 мүнүүтэ хойутаан кэлбэтэҕэ буоллар оссо үчүгэй буолуо этэ-диэн түмүктээбитим. Ол бэйэм итии мунньахха 4 мүнүүтэ хойутаан кэлэн кыбыста сырыттаҕым.

Олус үчүгэй! Кэнэҥэйдэн лаҕаны түбэстэхпиэ суруйар санаалаахпын.

Ол кэннэ, кийиргээбэппин. Улууспутугар бары мунньахтар, дьаһаллар соччо хойуутааһына суох саҕаланар буолбуттарыгар итии мин суруйууларым, баҕар, кыра эмэ комоҥу оттобуттара буолуо диэн иҥэтэр аспыта саныыбын.

Түмүгэр, дорҕоотоор! Бары улуус, нэйилиэк баһылыктара, кыра-улахан тэриллэ салайааччылара, ааҕаас дьаһаллары ыытааччылар, культуура, кулуун үлэһиттэрэ!

Инникитин бары ыытыллар мунньахтар, көрсүһүүлэр, ааҕаас дьаһаллар барылара кыра лаҕаны хойутааһына суох, болдьоммут кэмнэригэр саҕаналларын туһугар оссо күүскэ ыскыаҕыт, түмсүүлээх буолуоҥут!

Иван ПОНОМАРЕВ.

Прокуратура иһитиннэрэр

ОДЬУЛУУН ОЛОХТООХТОРУН БОЛҒОМТОЛОРУГАР

2014 сыл от ыйыгар Чурапчы улууһун Одьулуун нэһилиэгэ уота барбыттан сибоостаах Саха Өрөспүүбүлүкэтин Правительствотын резерванай фондатыттан эмсэҕэлээбит нэһилиэнньэҕэ үп көрүлүннэ.

Бу харчыны тиксэрии бэрээдэгэ Саха Өрөспүүбүлүкэтин Правительствотын 2008 сыл от ыйын 25 күнүгэр 303 №-лээх уураахтаах салайыллар.

Бу уураахха олобуран материальнай комоҥу (5000) уонна мал быыдьаммытын иһин финансовай комоҥу (20000) ыларга бэлэмнэммит документтар ирдэнэллэр. Ол курдук, нэһилиэк салаатта эмсэҕэлээбит дьон испииһэгин оторорутар гражданинтан хайаан лаҕаны сайабылыанньа, оторор сиргэ регистрация туһунан №3 формааах (14 саастарын ситэ илик оҕо – №8) ыспыраапка, муниципальнай тэриллии дьаһалтатыттан гражданин ыксаллаах балаһыанньа кэмигэр сайабылыаннаҕа ыйытыллыбыт ааларыска олорбутун чахчылыыр ыспыраапка.

Өскөтүн гражданин уота барбыт дьиэҕэ ыксаллаах балаһыанньа кэмигэр чахчы олорбут, от тыаҕа баран ону туоһулуур документтара суох буолар түгэнигэр, кини олорбут чахчытын биэрэлии туһунан уонна эмсэҕэлэммит дьон испииһэгэр киирэр ирдэбиллээх сайабылыанньа суруйан Чурапчы оройуонун суотугар киллэриэн өһ. Суот быһаарыытынан гражданин уоттан эмсэҕэлээбит дьиэҕэ олорбута туоһуланнаҕына, кини үбүгэн көмө ылар бырааба толору үөскүүр.

А.А.ГОТОВЦЕВ, Чурапчы улууһун прокурорун э.т., иккис кылаастаах юрист.

Чурапчыгаабы педагогическай училище төрүттэммитэ 80 сылыгар

ИИТИЛЛИБИТ ИЙЭ СИРБЭР - ЧУРАПЧЫГА МАХТАЛ

«...Саха дьоно үөрэхтээх буолан, өйүнэн туруулыһан, атын омуг кытта биир көрдөнскэ туруоҕа...»

Олох онтоһуута үөһэттэн анаан кэлэр диэллэр. Мин билигин орто омуреан саастын аһары түһэн олорон, дьылҕабар махтаныах туһаахпын, кыпкылгас олоҕу олорон ааһарыгар, сырдык санаа кыымын сахпыт, бу күн сирин миэхэ көрдөрбүт ийэбэр, киһи-хара буоларбар, үөрэҕи биэрбит, олоҕум эрэлгээх табаарыстарын бэлэх уммут, олох аартыгар кынаттаабыт, ийэаҥа таптальын солбуйбут, иитиллибит сирбэр — тоҥус томтордоох Чурапчыга, төрөөбүт төрүт сирбэр, талыы талба — таптыыр Таатта.

Кыпастык да буоллар, син атын оҕолор курдук ийэлээх аҕалаах, ыал оҕото аатыран, уматан иһэн иитэриигээт боруогун атылларабытым. Ийэм ыалдьан алыас эдэригэр орто дойдуттан барбыта. Онтон биир сылынан аҕам барбыта. Син атын ыал аҕаларын, ийэлэрин курдук уҥуннук этэнгэ олорбуттара буоллар?! Ол эрэн оннук буолбатаҕа ! Ийэбин, аҕабын саналаан хаалбыттар — саһарбыт эргии да эргэ хаартыскалар. Ийэм түспүт хаартыскаларын көрө олорон, санаатахпына, кинини төрүт өйдөөбөт эбиппин. Арай, кыра-кыра лоскуйдар холбонон, дьаарыстанан — ийэм туһунан түгэнэр ойбор хаалбыттар.

Мин ийэм Аргунова Ульяна Гаврильевна Таатта Игидэйиттэн төрүттээх, 1945 сылааах Чурапчы педучилиҥэтин выпускнига, иҥэтинэн нуучча тылын учуутала этэ. Ийэм дьүөгэтэ, Таатта улуһугар Сиэллээх нэһилиэгэр төрөөбүт, тыыл, педагогическай үлэ бэтэрээнэ Заболоцкая Акулина Пановна Чурапчы педучилиҥэтыгар мин ийэбин кыта биирэ үөрэммиттэрин туһунан ахтыы суруйан миэхэ бэлэхтээн турардаах, онтон быһа тардан уонна бэйэбиттэн ийэм туһунан өйдүүр саналаабын суруйуум.

Акулина Пановна ахтыыбытын саҕалыым:

«...Мин Ульяна Гаврильевналыын Чурапчы педучилиҥэтыгар үс сыл устата биирэ үөрэммиппит. Биһиги үөрэммит кэмнэрбит Аҕа дойду улуу сэриитин суостаах сылларыгар аастыттара. Мин 1942 орто сылларыгар Ытык-Күөл оскуолатын аҥыс кылаабын бүтэрээт, күһүн оскуола аһыллыбыппар Чурапчы педучилиҥэтыгар учуутал буолар бараахпын айаннаатыбыт. Онно Чоркоохтон Хангаалов Дмитрий, Лазарева Шуура уонна мин буоламмыт сатыы баран иҥэммит, толоонтон обус тутаммыт үһүөн миинэн бархан айаннаатыбыт. Сарсыарда турунан, киэһээ күн киириитэ Чурапчы күөлүн көрдубут. Оҕуспутун тоҥтору ыытан кэбистибит. Училищебытыгар тиийэн тимир ороннорго таҥаһа суох, хаптаҥ соннорго сыпан уҥуйан турдубут. Балаҕан ыйыгар кууруспут оҕолоро дьэ биирэгэ түмсэн, үөрэхпит саҕаланна. Оччолорго педучилиҥэ дириэктэриэн Федот Григорьевич Софронов, кэлин историческай наука доктора буолбута, саха тылыгар учуутальынан Баал Хабырыыс, педагогикаҕа Татьяна Алексеевна Белозерова, географияҕа Агафья Феоктистовна Винокурова, биологияҕа кини көрүөх Николай Иосифович Винокуров, математикаҕа Михаил Иванович Эверстов үөрэппиттэрэ. Кууруспутугар 20-чэбит. Үксэ Чурапчы уонна Таатта ыччаттара этибит. Күннэ 200 гр. кивиэт, күүс хаптыыста миинэ, киэһэ биир ньуоска хара бурдук хааһытын сиэн сэрии саҕаланыаҕыттан бүгүөр диэри үөрэннибит.

Игидэй оҕолоро сорохторо ыалта олорон үөрэммиттэрэ, онтон Ульяна (мин ийэм - авт.) биһигини кыта уопсайга олорон үөрэммиппит. Аҕата былырыы үөрэхтээх бухгалтер диэллэрэ, онтон ийэтэ Чурапчыттан төрүттээх Барахсааннаах кыыстара. Сүрдээх сытыы-хотуу, булугас-талыгас диэн истэр этибит. Ульяна аска-таҥаска эрэйдэммэт этэ. Бэйэтэ кыра уҥуохтаах, сүрдээх нарын-намчы, ис киирбэх, оҕо тэҥнэн таҥнар кыыс этэ. Үөрэҕэр үчүгэй, дьоҕурдаах, кинигэни собулгээн аҕара. Кыра эрдэхтэриттэн биирэ үөскээбит дьүөгэтэ Игидэйгэн Маркова Елена Иннокентьевналыын биирэ сылдьаллара, дойдуларыгар арыстаһан бараллара-кэлэллэрэ.

Сэрии үтүмэн ыччат доруобуйатын быспыта, сорохтор үөрэҕэ сылдьан ыалдьан уонна кыайан үөрэммэккэ уурайаллара. Байыаннай дьоҕурга-сатабыла воспруктар нуучча Николай Николаевич Красавцев, фронтан кэлбит саха Беляев үөрүгэллэрэ, дьарыктыыллара. Хайыһарга эрчиллиилэр, күрэхтэһиилэр куруутун буолаллара. Чараас баҕайы тангастаах оҕолору хаарга сыылараллара, сүүрдэллэрэ-көтүгэллэрэ.

Биһиги эдэр саастыт аастыт Аҕа дойду Улуу сэриитин курдук ыарахан кэм аны хаһан да хаһыаллыбатын. Билигин улаатар, үөрэнэр ыччат ыраас халлаан анныгар айдын, туттун, үөрэннин, үөлэлэтин, сайыннын. Ытыктабыллаах Гаврил Иванович, эн күн-күбэй ийэҥ Ульяна Гаврильевна туһунан үтүө өйдөбүнньүк буоллун диэн 3 кууруска үөрэнэ сылдьан түспүт хаартыскаларбытын уонна ол сылларга ырыанныыктар эн ийэҥ суруйбут ырыаларын ыытабын ...» - диэн ахтыылын кыта икки хаартысканы бэлэхтээн турар. Бастакы хаартыскаҕа Чурапчы педучилиҥэтин 3-с куурсун устудьуоннара 1945 сыл ыам ыйыгар. Хаартыскаҕа Белозерова Татьяна Алексеевнаны кыта 18 оҕо олорор. Манна үксэ таатталар. Чурапчыттан Баһарин Виктор, Макаров Николай, Эверстова Татьяна Петровна, Собакина Дария Касьяновна (билигин Аммаҕа баар диэн суруллубут). Иккис хаартыскаҕа Чурапчы педучилиҥэтин 3-с куурсун кыргыттара 1945 с. ыам ыйыгар 14 буолан түспүттэр.

Ийэм туһунан бэйэм кыракый саналаарым, ахтыыларым:

Ийэм үөрүүн бүтэрэн баран хас да нэһилиэккэ көһө сылдьан учууталлаабыт. Идэлиэн нуучча тылын үөрэппит. Ол курдук Игидэйгэ, Уолбаҕа, Ытык-Күөлгэ. Оҕолоро, биһиги, ийэбит учуутал буолан, кыра эрдэхпититтэн нууччалыы ыраастык иҥнибэккэ саҥарар, быһаарсар этибит. Нуучча тылын билиибит, олохпутугар төһүү күүс буолбута. Ол курдук, онуҥу бүтэрээт Донбааска, Киевкэ үөрэнэрбэр, кыраныысса таһыгар көтөрбөр- барарбар, олороробор нуучча тыла барытыгар наадалаах, туһалаах буолан испитэ.

Кыратык да буоллар, ийэбин өйдүүбүн. Ыалдьан, уҥуннук баныыһаттан тахсыбакка сытара, мин интэриэнэт оҕото буолан, күн кыһалҕата суох, Сэбиэскэй былаас аһыгар-таҥаһыгар олорон көнүл сылдьарым. Кыра оҕо саналаах диэн, аны саналаахха, үрдүнэн да буолар эбит. Өйдүүбүн, оччолорго киэһэ аайы киинэ көрдөреллөрүн, киинэ диэн саамай интириэһинэй кэмэ этэ, билиэттэн маган ылааһын буолара аҕыллыбат да этэ. Оҕо билиэтин сыаната — 5 харчы. Мин тоҕо да интэриэнэт оҕото буоллабын, киинэттэн маган саная суоҕутан буолуо, ийэбэр балыыһаҕа баран, билиэт биэс харчытын көрдүүрүм. Ийэм өрүү сытар буолара, биирэ эмит тура сылдьарын дуу, олорорун дуу өйдөөбөппүн. Тоҕо эрэ наар сытар буолааччы. Миигин көрсөн илиитин уунан, оронун аттыгар олордон, хайдах эрэ буруйдаах курдук туттан, үөрбүтүн биллэрээччи. Аттыгар баар ороннорго сытар ыарыахтар, сорохторо туран хаама сылдьар буолалларын өйдүүбүн, ким эмит кэлэн ийэм сытыытын көннөрөр. Киинэҕэ бараары ыксаан биэс харчы ылан, кулуун диэки оҕолору кытта, мин саҥа дьоллоох кини суоҕун курдук буолан, сүүрэрим. Кэлиин-кэлин саная ырытыытын күүһүнэн өйдөөбүтүм, ийэм эрэйдээхэ, балыыһаҕа сыппыта ыраатыт киһиэхэ, хантан харчылаах буолуой, ороҥҥо да турар кыаҕа суох сытаахтаатаҕа. Онтон сытыытын анныттан ылан биэрэр БИЭС харчыта, ийэбин кыта биир палатаҕа сытар атын ыал ийэлэрин, эдэйдэрин, эбэлэрин харчыта эбит. Мин киирэн киинэҕэ барыахпын баҕарабын, билиэт ыларбар харчым суоҕун этэр кэмнэрбэр, биирэ сытар дьүөгэлэрэ ороҥҥо ороҥҥо, илиитэн илиитэ ыытан ийэм аттыгар баар кини сытык көннөрөр эбит. Ийэм хараҕыттан хараах уута ыгыллыбакка оргуйдук тахсарын өйдүүбүн. Аны саналаахха, бу олохтон эрэ бараҥыттан, үтүөрэр кыаҕа суох буолбутуттан, миигиттэн буолуо. Тоҕо эрэ киинэ көрөөрү ийэбэр сылдьыбытым буолуой, тоҕо эрэ БИЭС харчы илиитэн илиитэ кэлэн, сытык аннытар тиийбитэ буолуой? Сорудоох да кэмнэр аастыттар эбит, оҕо буолан биэбэккэ, саная эрэйиэр ыллардаккаа аһарбыппын. Хаҥа тоҥоруҥун, билигин итинник түгэнэри онгорон, ойуулаан көрөр саналарым испэр кинрон бэрэн тахсан биэрбэккэ эрэйдиллэр. Кумааҕыга суруйан, нс саҥаабын таһааран кэпсээн, оор-ор онтоһуллуохтааҕы онгорбокко тыаан баран, лаҕ онгорон чэгтээбит курдук буоллум.

Ийэм орто дойдуттан барбытын кэнэ дьылҕам миигин Чурапчы тохсус томторуттар— интэриэннэккэ аҕалбыта. Онтон ыла Чурапчы — мин дойдум, интэриэнэт — мин дьиэм буолбута. Туһайах оҕолор эйэх этиэр, каникуллаҥа уонна сайын барыы дойдуларыгар баран хаалларар, арай мин, барар сирим суох буолан, интэриэннэккэ хаалларым. Суох, төрүт сайыспат да этим, барар оҕолорго ымсыырбат да этим, төрүт кыһаллыбат этим. Бараллар эрэ кэлэллэр. Ол курдук, сыллархонуктар аһыгыаабыттара. Кэлин хос аҥ ингэн «Каприн— школа-интернат» диэн аатаммыытым. Билигин саная көрдөхпө, олоҕум миигин, ийэм эдэр сааныгар хаамыыт, үөрэммит сириэр аҕалбыта дьикти эбит. Дьылҕам миигэн ийэм саастыыта кэммин ийэм суолунан сырытыннарбыта, барыта — дьикти. Ийэм курдук учуутал иҥэммитим, ол эрэн уҥуннук үлэлиир түгэн көстуоллаҕа, Донецкайа ОПТУ-та, Германияҕа Эйфурт куорахха, кылгастык да буоллар, учууталлаабыппын үчүгэйдик саныыбын.

Үөрэхтээх кини буолан, икки аҕахпар күүскэ тыраҥын, бу сиргэ турарбар ийэм миигэн бэйэлэн суолунан Чурапчыга сирдэрэн аҕалбыт эбит. Ийэбин Аргунова Ульяна Гаврильевнаны, үөрэппит, иитиит Чурапчым учууталлаарын, баспыталларын дьоҕотторбун- ааспарбын , олус күндүтүк, итиитик саныыбын.

Чурапчы мин олохтор, дьылҕабар оруола улаханын билиэбин, махтанабын.

Чурапчы — саха кинитэн киэн туттуута.

Гаврил КАПРИН,
Чурапчы педучилиҥэтин выпускницатын Аргунова Ульяна Гаврильевна төрөппүт уола, Таатта улуһун бочуоттаах олохтоохо, Чурапчы интэриэнэт-оскуолатын выпускника.

17 саастаах Аргунова Ульяна Гаврильевна Ытык Күөл оскуолатыгар үөрэппит кылаабын кытта. 1945-1947 сс.

Санаабын этэбин

ТААТТА БАРАХСАН УУТА

Уу баар буоллаҕына мас-от үүнүө, күөлгэргэ балык үөрдэһиэ, тылбыйар кынаттаах оҕотун киллэриэ. Калинтан кэмнэ нэһилиэнньэлэрэ пуушнарга сайынгы водопроводтар сир аайы баар буоланнар уунан туттуу биллэрдик улаатта. Дьэ ол иһин, уу хаһан баҕарар ымсыыллаах.

Быйыл сайын халлааммыт огорунэн-наарынан хаһан да ардаабатаҕын ардаан Сири Холлоҕос быһыытын аҥдьатта. Ол түмүгэр Ольгуун нэһилиэгин киин уһаайбата Дьабыла бөһүөлэгэ уута барда. Сири Холлоҕос быһыытын оромуоннуур хайаан да наада. Дьабыла бөһүөлэгин курдук улахан бөһүөлэги көһөрөр кыаллыбата буолуо. Ол иһин мин маннык этиилэхтин.

Бастакытынан, бөһүөлэктэн үөһэ сытар Уоһайга саҕаламмыт капитальнай быһыты тутууну салҕыахха. Бу быһыт уна-хаҥас аһыллар-сабыллар киэҥ ааннардаах буолуохтаах. Уу унга өттүн саптахха, Таатта сүрүн сүннүүнэн Моҕоллойунан, дэриэбинэнэн аллара диэки барыахтаах. Хаҥас өттүн саптахха, Курааныах Тааттанан дэриэбинэни куула өттүнэн киирэн Туолбутунан аһыахтаах. Онон Таатта сүрүн уута дэриэбинэ соҕуруу өттүнэн аһыахтаах.

Иккиһиэнэн, бөһүөлэк иһигэр баар Маган Кэрэх быһыытын туох да аттаах кыайан алдьатыт тыла онгоруохха.

Үсүһүнэн, дэриэбинэни ханнык да курааныах уунан хаччыйар туһуттан Моҕоллой аллараа өттүгэр киэҥ сыһыыны хастаран волоём онготоруохха. Водоём онгорорго кэлин тутуллуохтаах газ ситимин, атын да баар буолуохтаах тутуулары барытын учуоттаан, нэһилиэннэ санаатын истэн баран талыахха. Маган ыытыыбыт буорунан Маган Кэрэх быһыытыгар уонна да атын наадаларга туһаныахха сөп.

Төрдүһүнэн, Туолбут быһыытын буор кутан хаҥатыахха, уу тахсар сирин железобетонтан боруоктуохха наада. Буора — водоёмтан.

Бэсиһиэнэн, Маган Кэрэх куула ыалларын дьаамба быһан уута ыыларбат гына онгоруохха. Буора— водоёмтан.

Сири Холлоҕос быһыытын оромуоннуурдуу улараҕ сыыһа. Кини баар буолан уулаан олордохтут. Билигин кэмнэ хас биирдии ыал уунан туттуута лаппа улаатта, улаата да туруо. Анаргас быйыл кыһын дьиэны айдаан тахсара буолуо. Бу билигин араас техникаҕын сэбиэммит кэмнэ Сири Холлоҕос быһыытын оромуоннэ кыайтарар үлэ. Халаар, Хоптоҕо, Чурапчы, Хатыны, Болтоно Таатта үрэҕин сүннүүгэр баар оттуур дьоннорго сирдэрэ уута быыдьаннаҕына туспаах нэһилиэктэр сөптөох сириэн хаччыйалларын эрэнэбин.

Петр МАКАРОВ, пенсионер. Чурапчы.

Ахтан-санаан

КҮНДҮ КЫЫМЫТ ТУЬУНАН

Биһиги ыал кэргэним, ааҕыыт, эйэҕит, хос эйэҕит Степан Осипович Алексеев баара буоллар бу дьыл атырдьах ыйын 14 күнүгэр 80 саҥын туолуоктаах.

Ааҕыыт 1934 сылгаахха Хадар нэйилиэгэр торообута. 3 саастаах ийэтэ суох хаалан, кэпини аҕата иитиитэ. Бэрэ, Сылкыт, Дирин оскуолаларыгар үөрэммита.

1953 сылгаахха Чурапчыгаары педагогическай училище 3-с куурсун бүтэрбитин кэнниэ армияҕа ыытыллан, Белоруссия Бобруйскай куоратыгар тиийэн авиация старшай радиотелеграфист-пелингаторынан сулуспалаабыта. Армиятан кэлэн баран Горнай оройуонугар 1961 сылгаахха диэри экспедиция начальнигынан үлэлээбитэ. Горнайа кэргэн ыаан, ыал буолан, торообут Чурапчыгар олохсуйбуттара.

Дьэ маннан ыла кини оройуоннаах "Саҥа олох" (урукку "Сталинскай суол") хаһыат редакциятыгар айымньылаах үлэлэ сылдьыбыт. Саамай интэриэһиннэҕэ, кини 9 сыл культуура отделын, 9 сыл сурук, 9 сыл ыпыраастыбалын – бу саамай туох отделлар сэбиэдиссэйдэриэн уталыр. Барыта 36 сыл үтүө суобастаах үлэлэбитэ. 1991 с. Россия Сурунаалыыстарын союзуттан ыытыллан, Белоруссия Бобруйскай куоратыгар тиийэн авиация старшай радиотелеграфист-пелингаторынан сулуспалаабыта. Армиятан кэлэн баран Горнай оройуонугар 1961 сылгаахха диэри экспедиция начальнигынан үлэлээбитэ. Горнайа кэргэн ыаан, ыал буолан, торообут Чурапчыгар олохсуйбуттара.

Дьэ маннан ыла кини оройуоннаах "Саҥа олох" (урукку "Сталинскай суол") хаһыат редакциятыгар айымньылаах үлэлэ сылдьыбыт. Саамай интэриэһиннэҕэ, кини 9 сыл культуура отделын, 9 сыл сурук, 9 сыл ыпыраастыбалын – бу саамай туох отделлар сэбиэдиссэйдэриэн уталыр. Барыта 36 сыл үтүө суобастаах үлэлэбитэ. 1991 с. Россия Сурунаалыыстарын союзуттан [illegible] Улуунун культуурата [illegible] айымньылаах [illegible] баран 1997 [illegible] саҥыгар [illegible] гахтыыбыт.

Ааҕыыт [illegible].1994 сс. [illegible] Тиксигэ [illegible] сылдьыбыта. [illegible] барыы [illegible] кэрэ, ойо [illegible] үгүс [illegible] кэрэйдэри [illegible] бэчэт [illegible] "[illegible]45 сс. Аҕа [illegible] кэмигэр [illegible] ийиҥ" [illegible] үөрэ [illegible] Бобруйскай [illegible] Улуунун [illegible] [illegible] Саҥа олох [illegible]

Бэйэлэрэ Варвара [illegible] оҕолоро, [illegible] эйэлэрэ.

ПИЛОРАМА-ЦЕНТР
5 лет с Вами!

- Ленточные пилорамы,
- Шинные пилорамы на базе STIHL
- Дисковые пилорамы

от официального представителя в Республике Саха (Якутия)

- Ленты пильные для пилорам КЕДР, ТАЙГА **всех размеров с заводской сваркой**
- Наличие всех запчастей для пилорам
- Сервисное обслуживание в г. Якутске
- Кредит для всех жителей РС (Я)

Кредит через ОАО «Альфа-Банк» генеральная лицензия Банка России №1326 от 05.03.2012

г. Якутск, ул. Автодорожная, 25, 3 этаж.
Тел. 8 (4112) 473090, 89142737379

Гарантия надежности регулируется:
ФЗ № 190 от 18 июля 2009 года «О кредитной кооперации»;
Членство в СРО НП «НОКК» с 2011 года

КРЕДИТНЫЙ ПОТРЕБИТЕЛЬСКИЙ КООПЕРАТИВ «ЯРКО» Основан в 1996 году

Реклама

Тариф «Свободный выбор»

Возможность ежемесячной выплаты %

Сумма начисленных сбережений	Срок			
	1 мес.	6 мес.	12 мес.	Макс.
от 50 000 руб. до 100 000 руб.	[illegible],5%	[illegible],5%	[illegible]	33,0%
от 100 001 руб. до 300 000 руб.	[illegible],0%	[illegible]	[illegible]	33,0%
от 300 001 руб. до 500 000 руб.	[illegible],5%	[illegible]	[illegible]	33,0%
от 500 001 до 999 999 руб.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	33,0%
равно и свыше 1 000 000 руб.		[illegible]	[illegible]	33,0%

«Копить стало проще!»

Только для членов КПК «ЯРКО». Возможно пополнение сбережений. Ежемесячная [illegible] досрочном снятии начисляется компенсация 2% годовых. Пайщик может снимать до 30% [illegible] сбережений с сохранением процентной ставки. Условия вступления: паевой взнос [illegible] - 100 руб., ежемесячный - 50 руб., региональный - 400 руб.

с. Чурапча ул. Ярославского,18а (41151) - 44[illegible] www.yarkokpk.ru

БИЛЛЭРИИЛЭР / ОБЪЯВЛЕНИЯ

Продаю речной песок 25 тонн за 25 тыс рублей.
Телефон: 8-914-268-83-10.

***

Продаю жилой дом в центре с. Чурапча.
Конт. телефон: 8-984-101-94-92.

***

Продаю трактор „Донгфенг" в очень хорошем состоянии. Цена договорная.
Тел.: 8962-732-40-91.

***

2014 с. олох үчүгэй, 12 тыһ. сүүрбүт УАЗ-Хантер атыылыыбын. Багажник, люк, иһитэр мал дьаһыга, магнитофон, грязевой кевүөнэлэрдээх. Сыаната 515 тыһ. солк., түһэрсиэхэ сөп.
Тел.: 8-984-118-97-54, 8-962-735-93-14.

***

1986 с. сүүрэр УАЗ 60 тыһ., 2000 с. сүүрбэт УАЗ 35 тыһ. солк. атыыланаллар.
Тел.: 8-914-288-32-90.

***

Сиппьэм, куурка сомуоктарын өрөмүөннүүбүн. Уруулларга, үбүлүөйдэргэ сыаны кичэйгэтэрэ саҕаас ылабын.
Билсэр тел.: 8-984-102-92-38.

***

„ДЕНЬГИ. ЛЕГКО И БЫСТРО". Краткосрочные займы от 2000 до 15000 рублей под 2 % в день! Нужен только паспорт.
ТЦ „Боотур", 2 этаж. Тел.: 8914-271-34-61.
ООО „Волга"
ИНН 1435250150
ОГРН 1121435001434

Таптыыр кэргэним, ааҕыыт, эйэҕит, күүгүүм

СИДОРОВ Егор Егорович

ыарахан ыарыытын бу дьыл атырдьах ыйын 14 күнүгэр олохтон туораабытын барыы биэрэр дьонуттар, аймахтарыгар ыгыгыллыбыт.

Кэргэнэ, оҕолоро, сиэнэрэ, ийэ кыата Мария Ивановна.

Кутуруннарыы тиэрдиллэр:

—Күүгү доҕоруттан, коллэгэбыттан, Чурапчыгаары автотранспортнай станция старшай оператора, баһылык профсоюзнай тэриллэ кэмиссиятын чилиэнэ Сидоров Егор Егорович эйэҥэр-саҥыгар ыарахан ыарыытын олохтон туораабытынан эйэлэргэр Анна Кирсановнаҕа, кэргэнэргэ Ирина Савиничнаҕа, оҕолорутар Наташаҕа, Сайаанна, Машаҕа, аймахтарыгар, барыы чугас дьонутар „Туймаада-нефть" ТХ ААО Чурапчыгаары АЗС коллектива, Сылгат, Мытыдайы, Мугудай, Дирин АЗС-ларын коллективтара.

—Убаастыыр күүгүүгүт Сидоров Егор Егорович ыарахан ыарыытын олохтон туораабытынан кэргэнигэр Ирина Савиничнаҕа, оҕолорутар Наташаҕа, Машаҕа, Сайаанна, эйэлэргэр Анна Кирсановнаҕа Сылгатын Марыа, Егор Макаровка, Чурапчыгаары [illegible] Федосия, Николай Карповтар.

—Ыраастыыр күүгүүгүт Сидоров Егор Егорович ыарахан ыарыытынан олохтоох больницаҕа сылдьыбыта күүгүйэн туран [illegible] улуустааҕы гимназия [illegible] Соловьева Ирина Савиничнаҕа, оҕолорутар Наташаҕа, Машаҕа, Сайаанна, [illegible] Старостиннаҕа, Макаровка, Прокопьевка, Ребровтар, Наташа Соловьевтар, Татьяна Чурапчыгаары Елизавета Дмитриевна [illegible] Соловьевтар, Теодоровтар.

—Таптыыр оҕом, быраатыгар [illegible] Егор Егорович ыарахан ыарыытын [illegible] туораабытынан курдуйан [illegible] гэр, улуустааҕы гимназия [illegible] Соловьева Ирина Савиничнаҕа, [illegible] рутар Наташаҕа, Машаҕа, [illegible] аймахтарыгар, бар дьонуттар [illegible] Дьокуускайдан [illegible] уонна кинилэр дьиэ кэргэттэр.

—Таптыыр [illegible], [illegible] бэйиэ-тирэх, тумус [illegible] Сидоров Егор Егорович ыарахан ыарыытын [illegible] ыыт-ыйынан эйэлэргэр Анна Кирсановнаҕа [illegible] Ирина Савиничнаҕа, оҕолорутар Сайаанна, [illegible], чугас аймахтарыгар бары аймахтыгыттан Валентина Кирсановна.

—Күүгү кэргэнэ, ааҕыллар ыарахан ыарыытын олохтон туораабытынан ыыт-ыйынан коллегэбыттар Соловьева Ирина Савиничнаҕа уонна кини оҕолорутар, гимназия [illegible] Сайаанна, Машаҕа гимназия коллектива.

—Таптыыр ааҕа Сидоров Егор Егорович сэбиэдиссэйдэр олохтон туораабытынан аймахтар Машаҕа, кини чугас дьонутар 7-с класс [illegible], тороонуттэрэ, кылаас [illegible].

—Эйэр саастан доҕоруоро, күүгү [illegible] Сидоров Егор Егорович олохтон [illegible] кэргэнигэр, биирэ үөрэммит [illegible] Ирина Савиничнаҕа, [illegible] Сайаанна, Машаҕа, Чурапчы орто [illegible] 1979 с. 10 "б" кылааҥ, учуутал [illegible] Владимировна.

—Таптыыр кэргэнэ Сидоров Егор Егорович олохтон туораабытынан улуустааҕы [illegible] Соловьева Ирина Савиничнаҕа гимназия 10 "а" кылааҥын [illegible].

Чаҕыр нэйилиэгэ торуттэрэ Дьокуускай куорат олохтоох

КИРИЛЛИН Семен Николаевич

олохтон туораабытынан биирэ үөрэммит иэдэс дьоҥэбитигэр Аммосова Марфа Николаевнаҕа, кини дьиэ кэргэнигэр, биирэ торообутуттарыгар дириҥ кутурдаммытын тиэрдибит.

Мутуйдаппат Попова В.Е.
Хамаҕаттаан Дунаева Р.Р.

Уорбаан торуттэрэ Чурапчы нэйилиэгэ олохтоох

СТЕПАНОВ Петр Петрович

олохтон туораабытынан кутурдаммытын тиэрдиллэр.

—Степанов Петр Петрович ыарахан ыарыытынан олохтон туораабытынан кэргэнигэр Оксана Егоровнаҕа, оҕолорутар биирэ оҕолорбут ыкса ыаллара Зинаида, Ирина.

—Чурапчы нэйилиэгэ олохтоох Степанов Петр Петрович сэйэмэрдэк олохтон туораабытынан биирэ үөрэммит коллегэбыттар Степанов Миссиэл Петровичка, кини дьиэ кэргэнигэр, чугас аймахтарыгар Уорбаан оскуола-сэдьиэт коллектива.

Редактор - директор – А.А. ЗАХАРОВ.
Эдиэйиттэр секретарь, сурук отдела, корреспондент-корректор – Н.Н. ПУХОВА.
Экономика, спорт, тыа хаһаайыстыбатын отдела – А.М. СЛЕПЦОВ.
Верстальщик, бэчээтчэччи – Ф.А. ПРОТОДЬЯКОНОВ.

Тэриллэ: СР Правительство, Чурапчы улуунун "Саҥа олох" редакционнай-издательскай холбоҕуна. Российская Федерация Роскомнадзор СР [illegible] ПИ №14-0238.

АДЫРЫПАС: 678670, Чурапчы сэп., [illegible] Маркс уул., 25 "а". Телефоннардыт: [illegible] – 41-265, 41-358. [illegible] sanaoloh.ru, сайт: sanaoloh.ru

Бэчээкэ сакаас: № 118 (10937). Тираж 1320. Хаһыат сыаната: 10 сомк.

Саҥа олох

Автор сүүрүгэр этиллэр санаа редакция позициятыгар маҥан ол түбэйэр буолбатах. Сурукка ыйыллар чаҕыллар кырдьаҕастарыгар эптэхэйэн аҕыр туһ бэйэлэ сүүс.

Хаһыат бэчээкэ бэриллэр графика: 16-00 м. Бэчээкэ бэриллэрэ: [illegible] "Саҥа олох" редакционнай-издательскай холбоҕуна 15.08.2014 с. офсеткэ бэчээттэнэ. Адырыпа: 678670, Чурапчы сэп., Карл Маркс уул., 25 "а". [illegible] хаһыат кэлиэлэрэ уонна сиэбэлэрэ: оптуорунньукка, чаппиэрэ уонна субуотаҕа тахсар.